

Megkaptuk a négyzet területének kétféle kiszámítási módját. Vessük össze a két képletet! (3. ábra) Figyelemre méltó az átlóból való területszámítás, mert erről a gyakorlatban többször meglepedezünk. A két képlet egybevetésének egy további haszna is van: voltaképpen eredményként kifejeztük a négyzet átlójának hosszát. Jó lesz ezt most megjegyeznünk, mert a későbbiekben még szükség lehet rá! Ezt a töretlen utat végigjárva a sikerélmény, a matematika egysége, logikája szépségének megérezése motíválhatja a tanulókat a további munkára.

A matematika egységének megmutatásáról szó esett már az előbbieken is. Ezeket egészítjük ki most, amikor megvizsgáljuk a kapcsolatot a geometriai területtartó átalakításai, az algebrai azonosságok és azok alkalmazása aritmetikai feladatok megoldása között. (4. ábra) E három témakörben figyelemmel végigkísérhető a geometriai átalakítás következménye az algebrai kifejezésre, és konkrét számoknál a képlet célszerű megválasztására. Példánknál jól indokolható a képlet megválasztása az adott számokhoz úgy, hogy a legkevesebb számolással, a legrövidebb úton jussunk eredményhez. Végül induljunk el más esetben az algebrai azonosságokból, amelyhez megfelelő ábrát kell rajzolni és számpéldát írni, úgy, hogy az adott képlet választása legyen a legcélszerűbb. Szükséges néhány esetben ugyanazokból az adatokból többféle algebrai alakból elindulni, hogy tartalmat kapjon: érdemes keresni a rövidebb utat, amely sok esetben feleslegessé is teheti a mellékszámításokat.

Nagyon jól megtervezett munkával érhető el az, hogy egy adott anyaghoz minden feladat egy kicsit más legyen, mint az előző, tartalmazzon valami újszerűt. Hol az egyik, hol a másik algebrai alak vezessen rövidebb megoldáshoz. A mindenben megegyező példaktól lényegesen kevesebb fejlesztő hatás várható el.

DR. DÁNOS KORNÉLNÉ
Szolnok

Egy kulturális foglalkozás leírása

Iskolánk – a közoktatáspolitikai elvárások teljesítésének szándékával – harminckét szakkört működtet falai között.

E szakkörök funkciója a következő:

1. Megteremteni azokat a művelődési lehetőségeket, amelyeket művelt családokban kapnak a gyerekek;
2. Lehetőséget teremteni a fizikai és szellemi képességek fejlesztésére, a különféle érdeklődési irányok kielégítésére;
3. Iskolánk a lakótelep kulturális centruma kíván lenni, szabadidőközpont, azzal a céllal, hogy változatosan kialakított tevékenységi lehetőségeivel becsalogassa a lépcsőházak tetlenül unatkozó fiataljait az iskolába, és megakadályozza ellenőrizhetetlen, esetleg nem kívánatos kapcsolatok kialakulását, a galeriképződést.

Szorosan együttműködve a Hazafias Népfront területi szerveivel, alakítója kíván lenni a lakótelep közösségi életének.

A szakkörök jótékony hatást gyakorolnak az osztályokon belüli közösségi élet alakulására, és segítenek a szabadidős tevékenységek összeállításában.

A gyerekek továbbadják a különböző szakkörökben tanultakat, az osztályokon be-

lül kisebb-nagyobb önálló csoportok alakulnak ki, amelyek szorgalmasan és lelkesen készülnek egy-egy foglalkozásra, hogy „tudományukat” bemutathassák.

Az alább leírt foglalkozás a bábszakkör jótékony kisugárzásának, közösségalkító példája 2. osztályban.

Kalandozás a valóság és a mese birodalmában Kulturális foglalkozás

A foglalkozás helye: A szolnoki Tallin Általános Iskola 2. b osztályos iskolaotthonos csoportja.

A foglalkozás nevelési feladata: A valóság és mese elkülönítése – világnézetű nevelés.

A foglalkozás oktatási feladata: A tanult játékok, táncok, dalok, a báb jelenet ismétlése, gyakorlása a fenyőünnepi műsorhoz.

A foglalkozás módszere: beszélgetés, szemléltetés, magyarázat.

A foglalkozás eszközei: képek, folyóiratok, könyvek, xilofonok, dobok, csörgők, vőfélybot, bábok, csengő stb.

A foglalkozás felépítése

1. A figyelem felkeltése, a feladat célkitűzése

Szervezési feladat:

A táblán képek, folyóiratok, könyvek láthatók, amelyek népviseletbe öltözött, „menyasszonyöltöztetés”-t és „menyasszonytáncoltatás”-t táncoló lányokat és fiúkat ábrázolnak.

A mai foglalkozásunkon a valóság és a mese világába fogunk képzeletben ellátogatni, kirándulni.

Először a valóságban teszünk egy kis sétát. Máris kocsira ülünk, és indulunk. Melyik az a dal, amelylyel utunkat megkezdhetjük?

Jön a kocsi, most érkezünk... Minden gyermek előtt xilofon, dob vagy mértő van. A dallamot először a xilofon játssza el, egyenletes ritmussal kísérve, az ének később kapcsolódik be, majd xilofonjátékkal fejeződik be.

2. A téma feldolgozása

Megérkezünk az első állomáshelyünkre. Szól a zene, áll a bál, a vendégek gyönyörű népviseleti ruhákba öltözöttek táncolnak.

Alighanem lakodalomba érkezünk, mert itt éppen a menyasszonyt öltöztetik, itt meg a menyasszonytáncot láthatjuk.

Melyik az a dal, amelyikben az egyik vendég azt mondja: Elmennék táncba, ha szép lány volna? Mit tudunk erről a dalról?

Képek a táblán.

Kiskecc lányom...

Énekes népi gyermekjáték, Bartók Béla feldolgozásában ismerjük. Az énekre körben járunk, majd a „Mondom, mondom” résztől párosával forgunk.

Ez a részlet az Ecséri lakodalmasból van, amelyet az Állami Népi Együttes előadásában láthattok a televízióban, és ha nagyobbak lesztek, operabérléssel ti is megnézhetitek az Operaházban.

Gyerekek, játsszuk el!

Ha megtetszik egy fiúnak egy lány, akkor elmegy lánykérőbe. Erről a vőfélybotról melyik dal jut eszetekbe? Mit tudunk erről a dalról?

Gyerekek, játsszuk el!

Akinek kedve van, részt vesz a játékban, a helyükön maradók csörgővel, dobbal ritmuskíséretet adnak.

Járom az új váramat...

Ez egy dél-dunántúli város játéka, régi leánykérő szokást elevenít fel. A vőfély a vőlegénnyel háztűznézőbe megy, és megkéri a vőlegény számára a lány kezét. A gyerekek körben állnak, a körön kívül jár a kérő a vőfélyvel, a kör közepén áll a gazdasszony.

Csön-csön gyűrű...

Amikor a lánykérés megvolt, jeggyűrű kerül a fiú és a lány ujjára. Milyen gyűrűs játékot ismerünk? Játsszuk el!

Már nagyon eltelt az idő, ezért neked nem az lesz a feladatod, hogy kimenj hunyni, hanem válaszolj arra a kérdésre: Melyik az a dal, amelyikben nem gyűrűt vesz a fiú a lánynak, hanem pánthát?

Mielőtt tovább indulnánk, táncoljunk még egyet!

Nézzétek, már esik a hó, zúzmarások a fák, és itt jár a fák között télapó.

Melyik dallal induljunk tovább? Énekeljük el!

Elértünk a mesék birodalmába. Mindannyian tudjátok, hogy télapó csak a mesében van, az emberek csak azért találták ki, hogy megajándékozhassák azokat, akiket szeretnek.

A bábszakkörösök segítségével néhány kispajtás báb jelenettel készült a mai foglalkozásunkra. Nézzük meg, hogyan várta Mirci cica és Peti télapót, és mit kaptak ajándékba?

3. Befejező rész

Figyeljétek csak! Egy szán csilingelése halatszik. Utazásunkat vissza a valóságba szánon tesszük meg. Képzletben felülünk rá, és máris „völgyön és hegy ormán siklik a szán” velünk. Melyik dallal érkezünk vissza?

Már vissza is érkezünk. A foglalkozáson ügyesek voltatok. A bábszakkörösöket megdicsérem, hogy ilyen jól megtanították csoporttársaiknak a szerepeket. Legközelebbi foglalkozásunk anyaga: „A tél versben, zenében”. Meg fogjuk hallgatni a Nyilak az égablak kezdetű dalt is zenekari feldolgozásban, Mozart: Utazás szánon c. zeneművének részlete.

Gyűjtsetek téli dalokat, verseket!

A mai foglalkozásunkat befejeztük.

Este van már, nyolc óra...

A gyerekek előadják a dalra tanult táncot. A többiek ritmuskísérettel kapcsolódnak be.

A táblán havas táj van, a hóesésben és hóval borított fák között télapó közeledik. Hull a hó, hull a hó... Először xilofonjáték, majd bekapcsolódik az ének, és xilofonjátékkal fejeződik be.

A gyerekek egy télapós báb jelenetet adnak elő.

Nyilak az égablak... A dalt xilofonjátékkal kísérve, az előzőekhez hasonlóan énekeljük.